GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek **Nro. 98.** 19. Czerwca 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowu. — Oto iest Reskrypt naywyższy, który podczas zagaienia Seymu d. 16go b. m. w ięzykach Niemieckim i Łacińskim czytano, i drukiem ogłoszono:

My Franciszek Pierwszy z Bożey łaski Cesarz Austryacki, Król Węgierski, Czeski, Lombardyi i Wenecyi, Galicyi i Lodomeryi; Arcy-Xiążę Austryacki; etc. etc.

Jaśnie Wielmożni, Przewielebni, Wielebni, Pobożni, Wielmożni, Urodzeni, Szlachetni, Uczciwi, Mili Nam Wierni!

Od początku Panowania Naszego była baczność Nasza zawsze zwrócona na to, aby Nasze Królestwa Galicyi i Lodomeryi wszelkiemi owemi korzyściami obdarzyć, iakich się po złączeniu z Państwem Naszem spodziewać mogą; a według zasad, których się iuż Nayiaśnieysi Poprzednicy Nasi trzymali, nadaliśmy Mieszkańcom tychże Królestw też same prawa, co i Mieszkańcom innych Prowincyi Naszych. Nawet w ciągu kolei pustoszących woien, które całey Europie obaleniem wszelkiego porządku towarzyskiego zagrażały, nigdyśmy od tey maxymy nie odstępowali.

Spokoyność obecnie w Europie szczęśliwie przywrócona, dozwala Nam w całey rozciągłości powodować się temi zasadami, oraz życzeniem serca Naszego. Uchwaliliśmy przeto nayłaskawiey, aby Królestwa Galicyi i Lodomeryi z innemi Naszemi Państwami Niemieckiemi, także co do przywileiow i prerogatyw onymże służących zrównać, i w pomienionych Królestwach Konstytucyę Stanów w skutku tego, co przez wiekopomney pamięci Nayiaśnieyszego Cesarza Józefa IIgo w roku 1782 nadanem zostało, z odmianami, które się teraz potrzebnemi albo stosunkom czasu przyzwoitemi okażą, zaprowadzić.

Tak w tem postanowieniu Naszem, iako też w samychże odmianach i modyfikacyach dawney Konstytucyi, nie zapoznaią wierne Stany Nasze pieczołowitości Naszey o dobro Kraiu, a w niektórych z onychże, znaydą nawet nowy dowód Naszey oycowskiey łaskawości i dobroci, tudzież zaufania, które tak w światle, iako też w wierności i uległości ich dla Nas pokładamy.

Oznaymuiemy przeto Naszym ukochanym Stanom Królestw Galicyi i Lodomeryi ninieyszym nayłaskawszym Reskryptem, co następuie:

§. 1.) Prawo znaydowanie się, zasiadania i głosowania na Zgromadzeniach Stanów Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi, udzielamy:

Po pierwsze: Owym osobom, które iakowy Arcy-Urząd Królestw tych piastuią, i między któremi Katolickiemu Arcy-Biskupowi obrządku Łacińskiego, w nadaney mu przez Nas godności Prymasa Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi, pierwszą rangę przeznaczamy.

Po wtóre: Arcy-Biskupom obrządku Grecko- i Ormiańsko-Katolickiego, Biskupom, Opatom Zakonów, tudzież owym Opatom Infułatom, którym to prawo pierwszeństwa na osobne ich prosby nadamy, i Deputowanym Kapituł katedralnych teraz będących.

Po trzecie: Owym pełnoletnim osobom płci męzkiey, które się oprócz indygenatu stanu Magnatów lub stanu Rycerskiego, z dziedzicznego posiadania iedney lub więcey włości tabularnych, od których pierwotnego czystego podatku dominikalnego kwota Siedmiudziesiąt i pięciu Złotych Reńskich w roku 1782 wyznaczoną była, wywiodą, a to tym sposobem, aby w tę kwotę ani zaszłego późniey podwyższenia podatku, ani innych według grosza podatkowego wymierzonych dopłat, ani też żadnych innych danin nie rachować.

Po czwarte: Deputowanym miasta Lwowa.

To prawo nie może z resztą przez Zastępcę lub Pełnomocnika, lecz iedynie tylko przez tych, którym iest nadane, osobiście bydź wykonywanem.

§. 2) Względem zdolności posiadania dobr tabularnych, i sprzedaży onychże w przypadkach, gdzie przez osoby do posiadania ich niezdolne nabytemi zostały, należy surowo i ściśle zachowywać to, co okolnikiem Naszego Rządu kraiowego z dnia 30. Grudnia 1814go

z wyraźnego rozkazu Naszego rozporządzonem zostało.

§. 3.) Aby Duchowieństwu Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi dać dowód szczególnieyszey życzliwości Naszey i poważenia wysokiego powołania iego, uchwaliliśmy, aby obdarzyć ie temiż samemi prerogatywami, iakie Duchowieństwu w innych Prowincyach Naszych służą; a przeto stanowiemy, aby Współczłonkowie Duchowieństwa tych Królestw w pierwszym paragrafie ninieyszego Reskryptu Naszego wyszczególnieni, którzy dotychczas częścią do stanu Magnatów, a częścią do stanu Rycerskiego przyłączonymi byli, na przyszłość stan właściwy i osobny składali.

§. 4.) Ponawiamy zapewnienie przez wiekopomney pamięci Nayiaśnieyszego Cesarza Józefa Wtórego dane, że, skoro okoliczności pozwolą, większey liczbie miast Królewskich prawa stanowe nadamy. Dopóki się to spełnić nie będzie mogło, maią dway Deputowani, których miasto Lwów na Seym posłać upoważnionem iest, wszystkie miasta Królewskie Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi reprezentować.

§. 5.) W skutku tego przeznaczamy dla Galicyi, tak, iak iuż w innych Prowincyach Naszych ustanowiono, cztery klassy Stanów, a mianowicie stan Duchowny, stan Magnatów, stan Rycerski, i stan Mieyski.

§. 6.) Stan Duchowieństwa ma się składać z osób stanu duchownego, w pierwszym paragrafie ninieyszego Reskryptu Naszego wymienionych.

Do stanu Magnatów policzamy Xiążąt, Hrabiów i Baronów świeckich, inkolat posiadaiących.

Do klassy stanu Rycerskiego należą wszyscy owi Ziemianie, którzy się ze swciego rodu szlacheckiego, według przepisu w roku 1782 wydanego wywiedli, i immatrykulacyę w przeciągu terminu wów zas wyznaczonego pozyskali; tudzież owi, których My, albo Poprzednicy Nasi w stan Rycerski łaskawie policzyli, lub których do tego stanu na przyszłość policzemy, nie mniey stopniem Rycerskim obdarzone osoby rodu szlacheckiego w całem Cesarstwie Naszem, skoro w Naszych Królestwach Galicyi i Lodomeryi przepisanym sposobem indygenatu dostąpią i w jeneralnych metrykach stanowych zapisani zostaną.

Do klassy Miast, należy z resztą poprzedniczo miasto Lwów, iak się iuż wyżey powiedziało.

§. 7.) Potwierdzamy wprawdzie prawo pierwszeństwa katedralney Kapituły Lwowskiey do posyłania na Seym dwóch Deputowanych, osobnemi pełnomocnictwami opatrzonych. Gdy iednak ci Deputowani za Reprezentantów korporacyi duchowney, szczególnie tylko ieden głos na Seymie maiącey, poczytani bydź maią, przeto ninieyszem oświadczamy, że obadwa ich głosy tylko za ieden liczyć należy. Toż samo rozumie się także i o dwóch Deputowanych miasta Lwowa.

§. 8.) Ponieważ w roku 1782 wydanym został przepis, aby się Kanonicy i inni Dygnitarze duchowni, którzy Biskupami i Arcybiskupami nie są, z prebend onymże należących, z installacyi na też prebendy, i z pozyskanego indygenatu przed Prezesem Stanów wywodzili, przeto ninieyszem oświadczamy, że się toż samo także i o tych Kanonikach rozumie, którzy na Deputowanych Kapituły wybrani zostaną, i iako takowi do Zgromadzenia stanowego dopuszczonymi bydź zechcą.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Wiadomości zagraniczne.

Brazylia.

W Kraiu tym wybuchnęła rewolucya, o którey gazety Londyńskie z dnia 27go Maia donoszą co następuie:

„Fregata Angielska Tigris, zawinęła dnia 24. b. m. do Portsmutu. Z stanowiska wysp pod Wiatrem, a na ostatku z St. Kitts odbyła żeglugę w 42 dniach i przywiozła listy Admirała Harvey do Rządu. Wspomnione listy donoszą o rewolucyi w Brazylii, która się zaczęła w Prowincyi Pernambuco *), a potem rozpostarła się w 6ciu innych Prowincyach, iako to: Rio-Grande, Para, Siara, Marignan, Puycaba i Tamara. Przyczyną tego buntu była powszechna niechęć, panuiąca od nieiakiego czasu w woysku, milicyi i w Narodzie. Woysko i milicya nie pobierały żadney płacy; nie dostawały nawet tego, co do ich utrzymania się koniecznie było potrzebnem; Naród zaś oburzyły uciążliwe podatki i konskrypcye, które z wielką surowością dla czynienia zdobyczy w Paraguay i nad rzeką Plata wybierano; poczytywał bowiem Naród takowe zdobycze za przeciwne swoiemu interessowi. Widać, iż Dwór w Rio-Janeiro miał oddawna wiadomość o spiskach w północnych okolicach, i słychać było,

*) Jest to stolica Prowincyi Brazyliyskiey tegoż nazwiska, i ma 15,000 ludności.

iż w oznaczonym dniu kazano woysku ruszyć na exekucyę do 150 znacznieyszych osób cywilnych i woyskowych, które tym spiskiem kierowały. Trefunek przyspieszył wybuchnienie ułożoney oddawna rewolucyi. Pułkownik pewnego pułku, z niewiadomey przyczyny obwiniał na paradzie iednego ze swoich Officerów, i nazwał go zdraycą. Ten, należący iste tnie do spisku, sądził, iż został odkryty; poczytał to za hasło do rzezi; dobył więc swoiey szpady, i przebił Pułkownika. Uderzono zaraz we dzwony, powstał lud wspólnie z woyskiem, opanował okręty w porcie będące, i zabrał z nich broń i potrzeby woienne. Szukano wszędzie broni po domach. Włożono ściste ambargo na wszystkie okręty w porcie; ieden tylko okręt kupiecki Angielski umknął z tamtąd i zawiózł te wiadomości do wysp pod Wiatrem. Wielkorządca w Pernambuco myślał naprzód dać odpór, lecz postrzegł, iż cała potęga, na którey mógł polegać, składała się tylko z głównego iego Sztabu. Ustąpił więc do zamku, a nazaiutrz musiał się poddać. Nie tknięto ani osoby, ani maiątku iego; dano mu czas, aby wyiechał do Rio-Janeiro, dokąd się też udał. Wieśniacy przybywali tłumem do miasta Pernambuco, przeięci zapałem za sprawę, którą, iak się zdaie, bardzo zręcznie ułożono. Zwołano Kongres, a tymczasem Wydział rządowy, na którego czele stanął P. Martines, trudnił się interessami. Ogłoszono przyszłą Konstytucyę, którey zasada było, ażeby te Prowincye miały Rząd podobny do Prowincyi Półnoeno-Amerykańskich. Zapewniono w niey także wolność sumnienia i handlu. Wielki ten wypadek odbył się prawie bez rozlewu krwi, bo tylko w pierwszey chwili powstania, 9 lub 10. osób zginęło."

Listy prywatne, które fregata Tigris przywiozła, dodaią, iż powstanie rozpostarło się w całey Brazylii, że Niepodlegli zaięli Bahia i St. Salvador, i że liczba ich codzień się powiększa. Słychać, iż poruszenie to Ludu pochodzi z ścieśnienia handlu, wyyścia woyska Portugalskiego do Monte-Video i szczęśliwego powodzenia powstańców Hiszpańskich w Ameryce południowey.

Okręt kupiecki Angielski umknął z Pernambuco, d. 13. Kwietnia, a zatem w 6 dni po wybuchnieniu buntu; nie mógł więc wiedzieć, czyli podobne zdarzenia zaszły w odległych z tamtąd miastach St. Salvador i Bahia; doszła atoli w tey mierze pogłoska do St. Kitts, i innych wysp; okoliczność zaś, iż żaden okręt kupiecki Angielski przez 7 ostatnich tygodni nie przybył z tamtych portów do Europy, potwierdza wiadomość o nowych zaburzeniach, które powszechney spokoyności zagrażaią. Podług twierdzenia Londyńskiego Dziennika Times, nie potrzeba się lękać rozruchu w Rio-Janeiro; iest tam bowiem liczna osada złożona z 5ciu lub 6000 woyska Niemieckiego, będącego na żołdzie Portugalskim, a Rząd mieyscowy więcey się na nie spuścić może, aniżeli na Portugalczyków.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Angielskie zawieraią listy z wyspy S. Krzysztofa pod d. 12. Kwietnia pisane, które między innemi donoszą co następuie:

„Rewolucya w Brazylii będzie mieć ważny wpływ na przyszłe czynności powstańców Hiszpańskich. Królestwa Chili i Peru, i wszystkie inne Kraie nad morzem spokoynem, pragną niepodległości, wyglądaiąc tylko dogodney pory do zrzucenia iarzma Europeyskiego Rządu. M'Gregor, który miał znakomite dowództwo nad woyskiem w Wenezueli, udał się z rodziną swoią do północney Ameryki. Znany dobrze Jenerał Humbert, który przed kilkunastu laty wylądował do były Irlandyi, iest teraz na czele pewney liczby emigrantów Francuzkich, i iak słychać, złączył się z powstańcami Nowego Mexyku. Admirał Aury dowodzi eskadrą powstańców w cieśninie Mexykańskiey; Brion ma dowództwo eskadry w Margarycie, a Brown dowodził przed nieiakim czasem eskadrą w Buenos-Ayres. Mówią, iż uwolniono okręt Herkules, na którym wzięto Browna, lubo rzeczony okręt uznano w Antigua za dobrą zdobycz. Cztery fregaty Amerykańskie wypłynęły niedawno z Cap Horn na morze południowe czyli spokoyne, nibyto dla zaięcia wysp Washington w posiadłość, a zapewne dla wspierania tych, którzy do niepodległości wzdychaią, i dla zapewnienia tam nieiakiego wpływu Rządowi północney Ameryki."

Donoszą z Buenos-Ayres, iż tameczny Jenerał San Martin odniósł dnia 12. Lutego zupełne zwycięztwo nad woyskiem Królewsko-Hiszpańskiem w Chili. Wielkorządcę Hiszpańskiego Marco del Pont zabrał w niewolą, ustanowił nowy Rząd w St. Jago, i na czele iego postawił Don O'Higinsa.

Hiszpaniia i Portugaliia.

Dwory Austryacki, Rossyyski, Angielski, Francuzki i Pruski, przyięły na siebie pośrednictwo do załatwienia sporów między Hiszpaniią i Rządem Portugalsko-Brazyliyskim.

)(2

Oto iest ważna Nota, którą Pełnomocnicy rzeczonych Dworów w tey mierze podali:

Nota Ministrów pośredniczych Dworów do Margrabiego d'Aguiar, Sekretarza Stanu Interessów Zagranicznych Króla Jmci Portugalsko-Brazyliyskiego.

W Paryżu d. 16. Marca 1816.

„Zaledwo nadeszła do Europy wiadomość o zaięciu części posiadłości nad rzeką Plata przez woyska Portugalskie, stała się zaraz przedmiotem pism urzędowych, które Gabinet Madrycki podał razem do Dworów Wiedeńskiego, Paryzkiego, Londyńskiego, Berlińskiego i Petersburskiego, protestuiąc się uroczyście przeciwko temu przywłaszczeniu, i wzywaiąc ich pomocy z powodu tey zaczepki. Mógłby był podobno Dwor Madrycki uważać się za maiącego prawo użyć natychmiast obronnych środków, które Opatrzność w iego ręce złożyła, i gwałt gwałtem odeprzeć; powodowany atoli duchem umiarkowania i mądrości, chciał naprzód obrać drogę układów, i mimo szkod, iakieby z tąd dla zamorskich iego posiadłości wyniknąć mogły, wolał raczey udać się pierwey do pięciu pośredniczych Mocarstw dla ułatwienia po przyiacielsku zatargów swoich z Dworem Brazyliyskim, i zapobieżenia woynie, ktorey skutki mogłyby bydź zarówno obydwóm Kraiom szkodliwemi, i naruszyć spokoyność w obydwóch częściach Swiata. Tak szlachetne postanowienie musiało naturalnie pozyskać pochwałę Gabinetów, do których się Dwor Hiszpański udał; a Dwory: Austryacki, Francuzki, Angielski, Pruski i Rossyyski, będące równie przyiaciołmi Portugalii iak Hiszpanii, powodowane chęcią zapobieżenia smutnym wypadkom, któreby z teraźnieyszego stanu rzeczy wyniknąć mogły, rozważywszy dokładnie sprawiedliwe żądania Hiszpanii, zaleciły niżey podpisanym, aby Gabinetowi Portugalskiemu oświadczyli: iż przyięły pośrednictwo, o które Hiszpaniia prosiła; iż z prawdziwym żalem i nie bez zadziwienia widziały, że nawet w chwili, kiedy podwóyne małżeństwo ściśley łączy zachodzące iuż między obydwoma Domami Braganckim i Burbonów związki familiyne, i kiedy taki związek powinienby bardziey powiększyć przyiacielskie stosunki obydwóch Kraiów, Portugaliia uderzyła na posiadłości Hiszpańskie nad rzeką Plata, bez poprzedniczego w tey mierze oświadczenia; iż zasady sprawiedliwości i słuszności, kieruiące postępowaniem pięciu Mocarstw, i stały ich zamiar utrzymania ile możności pokoiu, tak wielkiemi ofiarami nabytego, skłoniły ich do ujęcia się za tą sprawą, i zakończenia iey w sposobie, któryby naywięcey chęci ich utrzymania spokoyności odpowiadał; iż wspomnione Dwory przewiduią, że spór między Portugaliią i Hiszpaniią może ten pokóy przerwać i zapalić w Europie woynę, którąby nie tylko dla obydwóch Kraiów była szkodliwą, lecz nawet nadwątlałaby interes i spokoyność innych Mocarstw; iż z tych pobudek wzmiankowane wyżey Dwory przedsięwzięły oświadczyć myśl swoią Rządowi Portugalskiemu, uprzszać go o dostateczne wytłumaczenie zamysłów iego, o niezwłoczne użycie przyzwoitych środków dla uprzątnienia obawy, iaką iuż napad iego na posiadłości Hiszpańsko-Amerykańskie sprawił w Europie, i o zadosyć uczynienie tak prawom, których się Hiszpaniia domaga, iako też zasadom słuszności i bezstronności, któremi się pośrednicze Mocarstwa powoduią. — Wstręt w przyięciu tak sprawiedliwych żądań, uchylałby wszelką wątpliwość o prawdziwych zamiarach Rządu w Rio-Janeiro. Szkodliwe zaś skutki, któreby z tąd dla obydwóch części Swiata wyniknąć mogły, spadłyby iedynie na Portugaliię, a Hiszpaniia, której mądre i umiarkowane postępowanie cała Europa pochwala, znalazłaby w słuszności swoiey sprawy i pomocy Sprzymierzeńców swoich dostateczne sposoby zaradzenia swoim skargom. — Dopełniaiąc niżey podpisani rozkazu swoich Dworów, maią zaszczyt zapewnić JW. Margrabiego d'Aguiar o wysokim swoim szacunku.

(Podpisano) Vincent, Richelieu, Stuart, Goltz, Pozzo di Borgo.

Królestwo Polskie.

Gazety Warszawskie z dnia 14. Czerwca, zawieraią następuiący

Rozkaz dzienny
do Woyska Polskiego

W kwarterze główney w Warszawie. dnia 25. Maia / 8. Czer. 1817. r.

Uważałem, że niektórzy Officerowie z woyska noszą wstążkę białego orderu zwanego połączenia (de la Reunion). Gdy order ten nie iest uznanym, przeto zakazuie się nosić go pod żadnym pozorem, równie iak wstążkę bez rzeczoney ozdoby. — To samo ma się rozumieć o dawnych orderach Hiszpańskim i Westfalskim.

Naczelny Wódz,
(Podpisano) Konstanty
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem:
Jenerał dyżurny
(Podpisano) Rautenstrauch.